

VERKIEZINGS- PROGRAMMA

**GROENLINKS BORGER-ODOORN
2022-2026**

DUURZAAM SAMEN ZIJN EN DOEN

Dit verkiezingsprogramma van GroenLinks voor de raadsperiode 2022 – 2026 in de gemeente Borger-Odoorn sluit aan op de provinciale en landelijke GroenLinks-programma's.

De genetische code van GroenLinks is zowel groen als rood. Groen omdat we duurzaamheid nastreven en dit hoog op de politieke agenda plaatsen. Rood omdat we een sociaal-linkse partij zijn die inclusie vooropstelt.

Het zal opvallen dat het woord corona in dit programma nauwelijks voorkomt. De Chinezen zeiden het al: "niets is zo moeilijk als voorspellen, zeker als het om de toekomst gaat". Wij wagen ons daar dan ook niet aan. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat deze pandemie weliswaar zal uitdoven maar in de toekomst nog wel uitdagingen zal brengen. Dat laat onverlet dat wij ook op gemeentelijk niveau waar mogelijk steun willen blijven geven aan inwoners en bedrijven die ook de komende jaren nog worstelen met de gevolgen van corona en de lockdowns.

Uiteraard staan we altijd open voor nieuwe ideeën! Je kunt daarvoor op de volgende manieren met ons in contact komen:

Pieter de Groot	pjdegroot@ziggo.nl	06 13750704
Metze Geertsma	geertsma-m@outlook.com	06 51514186

INHOUD

DUURZAAM SAMEN ZIJN EN DOEN	2
DUURZAAM BEZIG EN DUURZAAM ONTSPANNEN	4
DUURZAAM MOBIEL	9
DUURZAAM RUIMTE VOOR LEVEN	14
DUURZAAM SOCIAAL	18
DUURZAAM OMGAAN MET DE AARDE	23
DUURZAAM BESTUREN EN LATEN STUREN	28

hoofdstuk 1

DUURZAAM BEZIG EN DUURZAAM ONTSPANNEN

GroenLinks Borger-Odoorn maakt zich hard voor:

- Ondersteuning van ondernemers in gezond en duurzaam ondernemen
- Een goed vestigingsbeleid in overleg tussen gemeente en ondernemersverenigingen
- Aantrekkelijke en goed bereikbare dorpskernen met weinig verstening met in ruime mate aanwezigheid van bomen en groen
- Stimuleren van het spreiden van toerisme over meerdere dorpskernen; extra aandacht ook voor het toeristisch potentieel van de veenkoloniën
- Een sterke en duurzame agrarische sector; dus duurzaam en circulair ondernemen, ecologisch en diervriendelijk
- Deels teruggeven van landbouwgronden aan natuur bij toekomstige bedrijfsinkrimpingen. Combinatie van de agrarische sector met versterkte natuurlijke waarden
- Beperking opslag organische mest tot de hoeveelheid die onze akkerbouw jaarlijks uitrijdt
- Bij uitbreiding van toeristische voorzieningen de nadruk op kleinschaligheid
- Verduurzaming grote evenementen als Boerenrock

De drie pijlers van onze gemeentelijke economie zijn het midden- en kleinbedrijf, toerisme en landbouw.

Een vitaal en divers midden- en kleinbedrijf

Het midden- en kleinbedrijf (MKB) is - in onze gemeente kijkend naar vooral het aantal winkels en horecagelegenheden - in ruime mate vertegenwoordigd. Dit vooral door de extra vraag die uit het toerisme voortkomt. Dit leidt tot extra ondernemerskansen. Dit betekent echter niet dat gemeente en ondernemersverenigingen op de lauweren kunnen gaan rusten.

Voor het midden- en kleinbedrijf is de concurrentie van de internet-economie immers erg groot. Maar ook een overaanbod in bepaalde categorieën is bedrijfsmatig ongezond. Het is te simpel om te denken dat de markt dit in onderlinge concurrentie uit zichzelf oplost. Andere gemeenten tonen hiervan de gevolgen in de gedaante van leegstand. GroenLinks pleit er daarom voor om in het regulier overleg tussen gemeente en ondernemersverenigingen op dit vlak gezamenlijk de vinger aan de pols houden. En samen de mogelijkheden te bezien voor een goed vestigingsbeleid. Dit alles in het belang van een zo aantrekkelijk mogelijk en divers winkel- en horeca-aanbod.

Streven naar meerdere aantrekkelijke verblijfsgebieden in dorpskernen

Niet alleen het aanbod van winkels en horeca in diverse soorten en maten, maar ook de aantrekkelijkheid als verblijfsgebied bepaalt de aantrekkelijkheid van onze dorpskernen. Dit beeld wordt natuurlijk allereerst bepaald door minder verstening en in ruime mate aanwezige bomen en groen. En vervolgens door bereikbaarheid en parkeerfaciliteiten. En mogelijkheden om de fiets te stallen om daarna prettig en veilig door het dorp te kunnen lopen. Daarnaast wil GroenLinks voldoende oplaadmogelijkheden voor auto's en fietsen. Ook willen we in de centra van de toeristische hoofdkernen gratis wifi.

Zeker sinds de corona-pandemie is de belangstelling voor vakanties in eigen land fors toegenomen. In Borger is het daardoor soms extreem druk geworden. Niet alleen bereikbaarheid maar ook de mogelijkheden om te parkeren en feitelijk de gehele verblijfsfunctie ("leisure") staat daarmee onder druk. Het is maar de vraag of dit beeld in de komende jaren veel anders zal worden.

Het lijkt GroenLinks daarom zinvol in ieder geval een tweede dorpskern van onze gemeente als winkel- en leisuredoel te promoten. Wij doelen daarbij

met name op Exloo met zijn science hub (uit te bouwen als volwassen en alternatieve bezienswaardigheid naast het Hunebedcentrum) en plaats voor nieuwe winkels.

Met alle betrokken partijen moet worden gezien in hoeverre tot versterking van beide dorpscentra kan worden gekomen. Daarnaast wil GroenLinks extra aandacht voor versterking van het toeristisch potentieel van onze veenkoloniën. Ook dat is immers een kans, een kans voor economische welvaart voor onze inwoners daar!

Duurzame toeristische voorzieningen

Een blijvende belangstelling van toeristen staat of valt met een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau, een aantrekkelijk buitengebied en een goed wegen-, fiets- en voetpadennet. Maar ook het duurzame karakter van de toeristische voorzieningen zelf is van wezenlijk belang. GroenLinks wil daarom voorrang geven aan initiatieven voor duurzame kwaliteitsverbetering van toeristische voorzieningen. We hebben het dan natuurlijk over elementen als duurzaam en circulair (ver)bouwen van toeristische verblijven, duurzame verwarming ervan en ook hier duurzame energieopwekking. En niet te vergeten ook duurzaamheid qua inpassing in de natuurlijke omgeving en verantwoord omgaan met eventueel gewenste uitbreidingsmogelijkheden.

Voor ons ligt absoluut geen prioriteit bij de realisatie van nieuwe grootschalige toeristische voorzieningen. Maar een ruimhartig aantal plaatsen voor kleinschalig kamperen (kamperen bij de boer, minicampings, camperplaatsen) is wat ons betreft geen probleem.

Duurzame agrarische sector

Wij hechten aan een sterke duurzame agrarische sector. Ons buitengebied staat echter qua aanzien en inrichting onder druk. Maar wij zien ook kansen. Zo willen wij bij eventuele toekomstige inkrimping van agrarische activiteiten de landbouwgronden teruggeven aan de natuur. En sowieso de agrarische sector combineren met versterkte natuurlijke waarden. Verdere uitbreiding van windmolenparken in onze gemeente willen we niet toestaan.

GroenLinks is voorstander van een duurzame, circulaire, ecologische en diervriendelijke bedrijfsvoering in de landbouw. Wij hebben hier in de afgelopen raadsperiode blijk van gegeven door tegen het nieuwe bestemmingsplan buitengebied voor Borger-Odoorn te stemmen. Dit om diverse redenen, waaronder de algemene uitbreiding van toegestane bouwvlakken van 1,5 naar 2 ha; en eveneens wegens de toegestane verplaatsing van intensieve veehouderijen naar het gebied tussen Nieuw-Buinen en 1e Exloërmond (ook hier met een toegestane uitbreiding tot 2 ha). GroenLinks vindt dat onacceptabel vanuit de oogpunten van dierenwelzijn en volksgezondheid.

Tot slot: ook voor landbouwmachines willen wij op termijn een transitie zien naar duurzame aandrijftechnieken. En wat de opslag van organische mest betreft: die blijft wat ons betreft beperkt. Wij willen geen opslag voor (nationale) mesthandel in onze gemeente.

Duurzaam ontspannen met evenementen

GroenLinks is trots op de jaarlijks terugkerende evenementen in onze gemeente. We noemen het Piratenfestival en Boerenrock als meest bekende. Wij zien ook deze evenementen graag verduurzaamd, men heeft hiertoe al stappen ondernomen. GroenLinks is van mening dat het gebruik van benzine- en dieselaggregaten zoveel mogelijk vermeden kan worden door aansluiting op windmolens en/of zonneweides. In de evenementenvergunning moet haar aandacht aan worden gegeven.

Hoofdstuk 2

DUURZAAM MOBIEL

GroenLinks Borger-Odoorn maakt zich hard voor:

- Goed onderhoud en uitbreiding van fiets- en wandelroutes; snelle fietsroutes voor ook het snel toenemend aantal e-bikes en speed pedelecs
- Naast mobiliteit per fiets extra mogelijkheden voor mobiliteit van duurzame bronnen (waterstof, elektriciteit)
- Voldoende oplaadpunten voor elektrische auto's en fietsen; voorbereiding op toekomstige plaatsen voor het tanken van waterstofgas
- Extra aandacht voor staat van onderhoud van voetpaden in samenspraak met ouderenorganisaties
- Zorgvuldig bezien of gedeeltelijke verdubbeling van de N34 nog wel nodig is gezien een eventuele Nedersaksenlijn en toename ander vervoer (fietsen over middellange afstanden)
- Ontwikkeling plannen voor een autoluw Borger en alsnog ondertunneling voor een oost-westverbinding
- Goede voorzieningen openbaar vervoer (voorkeur elektrisch) en elektrische vuilniswagens

Openbaar vervoer

In een uitgestrekte plattelandsgemeente als Borger-Odoorn met zijn vele dorpskernen is het gebruik van een auto bijna vanzelfsprekend, vaak zelfs noodzakelijk. Ook GroenLinks realiseert zich dat.

Dit neemt niet weg dat noodzaak blijft tot een goede onderlinge afstemming van de diverse OV-vormen (regulier vast, leerlingenvervoer, vervoer op afroep). Verder vragen wij blijvende stimulering van elektrisch openbaar vervoer.

Gemotoriseerd verkeer

GroenLinks is voor een maximumsnelheid binnen de bebouwde kom van dorpen voor gemotoriseerd verkeer van 30 km per uur. Hiervan kan beredeneerd afgeweken worden bij bijvoorbeeld gebiedsontsluitingswegen in dorpen met een lintbebouwing.. En voor het realiseren van aanzienlijk meer oplaadpunten voor elektrische auto's bij openbare gebouwen, winkelcentra en elders in dorpskernen. Overigens zijn wij voorstander van gelijkwaardige kruisingen binnen de bebouwde kom. Concreet: rechts heeft altijd voorrang en langzaam verkeer gaat voor snelverkeer.

Daarnaast vinden wij het als voorstanders van rijden op waterstofgas van belang dat e gemeente nu al nadenkt over de inrichting van plekken in onze gemeente waar dit getankt kan worden. Evenals bij momenteel LPG vergt dit immers specifieke eigen voorwaarden.

Qua duurzame verplaatsingen van bedrijfswagens van de gemeente verwachten wij van Borger-Odoorn een voorbeeldfunctie. Zo zou ook van de vuilophaaldienst gevraagd kunnen worden elektrische wagens in te zetten.

Apart aandacht vergt ons wegennet in relatie tot landbouwverkeer en vrachtverkeer: waar hebben we problemen met de steeds breder wordende landbouwvoertuigen? Willen wij wel vrachtverkeer op smalle dijkweggetjes?

Fietspaden

Drenthe is en blijft voor toeristen en eigen inwoners dé fietsprovincie bij uitstek. Om redenen van duurzaamheid moeten de mogelijkheden daartoe worden uitgebreid. Niet alleen door goed onderhoud van de fietspaden maar vooral ook door aanpassing van fietspaden aan sneller fietsvervoer voor bijvoorbeeld het woon-werkverkeer. En natuurlijk een goede spreiding van voldoende oplaadpunten voor elektrische fietsen.

Voetpaden en wandelroutes

In onze ogen laat de staat van onderhoud van de voetpaden in onze gemeente soms nog ruimte voor verbetering. Wij vragen hiervoor, mede tegen de achtergrond van de toenemende vergrijzing, aandacht. Dit betreft met name ook de mogelijkheden om met een rollator vanaf de straat het voetpad op te gaan. Hetzelfde geldt voor rolstoelgebruikers. Ga eens met de ervaringsdeskundigen bij uitstek, i.c. de ouderenorganisaties, de in de praktijk ervaren zwakke plekken na en pak ze aan. In recreatief opzicht pleiten wij tenslotte voor verdere aandacht voor het wandelpadennetwerk, ook qua onderhoud en betere communicatie erover.

De N34

Wij hebben forse twijfels over de noodzaak van gedeeltelijke verdubbeling van de N34. Dit om te beginnen tegen de achtergrond van de bestaande wens om te komen tot realisatie van een rechtstreekse spoorverbinding tussen Groningen en Enschede via Emmen: de zgn. Nedersaksenlijn. Dit zal immers de druk op de N34 doen afnemen, zo is de verwachting van velen. Maar ook tegen de achtergrond van de in de toekomst ongetwijfeld groeiende fietsmobiliteit op ook iets grotere afstanden door gebruik van e-bikes en speed-pedelecs.

Bovendien zien wij verdubbeling in de onmiddellijke nabijheid van "ons" Natura 2000-gebied Drouwenerzand en het stroomdal van de Drentse Aa als ongewenst.

Om de veiligheid op de N34 te vergroten willen wij een maximumsnelheid van 80 km per uur. En alle kruisingen op de N34 ongelijkvloers. Ook het verkeersplein Gieten moet wat ons betreft ongelijkvloers worden.

Een autoluw centrum door een tunnel in Borger?

Wij spraken eerder over het belang van een aantrekkelijke verblijfsfunctie voor inwoners en toeristen in de dorpskernen. Op diverse momenten is die aantrekkelijkheid in Borger in onze visie echter ver te zoeken. Dit door een enorme drukte aan voetgangers, fietsers en auto's die zich op een onoverzichtelijke wijze door elkaar heen bewegen in de ruimte die wij shared space noemen. In dit opzicht vinden wij de totale renovatie van het centrum niet geslaagd. Om nog maar niet te spreken over de geringe hoeveelheid groen en de te grote mate van verstening.

Wat GroenLinks betreft nemen we daarom een voorschot op de toekomst en ontwikkelen wij in de komende raadsperiode plannen om met name het centrum van Borger autoluw te maken. En zeker om het vele vrachtverkeer daaruit te weren. Wij halen daarom opnieuw de oost-west-verbinding en ondertunneling van het centrum van stal. Als het in Emmen kan moet het toch ook bij ons kunnen. Dit onder het aanboren van financiële bronnen op landelijk en Europees niveau.

Hoofdstuk 3

DUURZAAM RUIMTE VOOR LEVEN

GroenLinks Borger-Odoorn maakt zich hard voor:

- Kwaliteit van leven met voldoende natuur en mogelijkheden om te wonen
- Zorg voor de leefbaarheid van onze dorpskernen door de aanwezigheid van scholen en een bloeiend verenigingsleven
- Goede en betaalbare huisvesting voor jongeren, ouderen en starters, maar ook voor stimulering en faciliteren van onder andere tiny houses en privaat ondernemerschap
- Ontzien van het buitengebied bij woningbouw; primaire inzet op inbreidlocaties. Voorrang voor herbouw waar eerst afbraak is geweest
- Aandacht voor de mogelijkheden van het oude bioscoopterrein bij de huidige Oude Waag in Drouwen als locatie voor woningbouw
- Duurzaam en zo veel mogelijk circulair bouwen
- Hergebruik van leegstaande panden
- En optimale inpassing van wonen en werken in de natuurlijke leefomgeving; aanpassing aan de klimaatsverandering; goede waterbergingen per dorpskern en aandacht voor extra groen ter verkoeling in plaats van verdere verstening

Onze gemeente is een plattelandsgemeente met veel verspreid liggende dorpskernen. Het is van het grootste belang dit karakter te bewaren, niet alleen vanuit leefbaarheids- en milieuoogpunt, maar ook wegens onze belangrijke economische motor, het toerisme.

Dus allereerst kwaliteit van leven met voldoende natuur als kracht van Drenthe, maar ook de mogelijkheid om hier te leven: wonen dus.

Volkshuisvesting: betaalbaarheid

GroenLinks en alle andere partijen zeggen het: voor blijvende leefbaarheid in de dorpskernen is het essentieel dat ouderen én jongeren hier allen hun plek kunnen vinden. Naast schooltjes en een actief verenigingsleven vraagt dit om betaalbaarheid van woningen en diversiteit in woonaanbod. Het is op zich een heel lastige uitdaging te sturen op de betaalbaarheid van huizen. In de kern vraagt dit volume in bouw en aanbod, een volume dat lokaal alleen al qua beschikbaar areaal maar ten dele valt te realiseren. Daarnaast is de grondprijs een sterkbepalende factor. In dat opzicht wil GroenLinks aandacht vragen voor het areaal gronden dat op basis van vroegere woningbouwplannen reeds in bezit van onze gemeente is en momenteel deels verpacht wordt.

Hiernaast zal het belang van voldoende levensloopbestendige woningen geen toelichting behoeven tegen de achtergrond van de toenemende vergrijzing en het streven mensen langer hun zelfstandigheid te kunnen laten behouden.

Diversiteit in woningaanbod

Wij vragen met nadruk aandacht voor een grotere diversiteit in het woningaanbod. Wij doelen daarbij op onder andere tiny houses, de zogenaamde knarrenhofjes en tevens het bieden van ruimte voor privaat ondernemerschap. Wij zien in dit opzicht graag een stimulerende gemeente.

Diversiteit heeft ook een andere dimensie, namelijk de bestaande verhouding in dorpskernen tussen bijvoorbeeld huur en koop. Zo wil GroenLinks bij afbraak van woningen in de sociale huursector in een woonkern prioriteit geven aan het terugbouwen van hetzelfde type woningen.

Tot slot pleiten wij ervoor in vrijkomende agrarische bebouwing wonen toe te staan. En mogelijkheden te bieden voor een woon-zorgfunctie. Wij denken daarbij trouwens zeker niet aan de diverse zorgcowboy's die zich in het vergrijzende zorglandschap manifesteren, maar aan ruimte voor private zorgcoöperaties voor onze eigen inwoners.

Ruimte voor bouwen

In de afgelopen collegeperiode is ingezet op ruimte voor bouwen binnen bestaande open ruimtes binnen de diverse woonkernen (zgn. inbreidlocaties). GroenLinks juicht dat op zich toe. Het is immers van belang ons buitengebied zo veel mogelijk te ontzien qua nieuwbouw-activiteiten. Wij hebben hierbij het oog op het belang van natuur, bestaande agrarische activiteit en een aantrekkelijk toeristisch product.

Veelal gaat het bij inbreidlocaties om ruimte voor slechts enkele woningen. Willen wij het buitengebied ontzien, dan is het areaal aan grotere grondstukken voor nieuwbouw binnen onze gemeente beperkt. In dat opzicht wil GroenLinks de aandacht vestigen op het verpauperde aanzien van de Oude Waag in Drouwen. De daar liggende gronden van de oude drive in bioscoop zouden zich wat ons betreft bij uitstek lenen voor een project van iets grotere schaalgrootte.

Duurzaam bouwen

In algemene zin vinden wij het van groot belang als eisen gesteld kunnen worden aan zowel de bouwmethode van woningen en andere opstallen alsmede aan het gebruik van bouwmaterialen. Wij willen vanuit die samenhang duurzame en circulaire woningbouw bevorderen. Hetzelfde geldt voor bedrijfsmatig onroerend goed.

Leegstand

Er moet ruimhartig worden gekeken of in vrijkomende agrarische gebouwen wonen kan worden toegestaan. Wij denken daarbij ook aan de realisatie van kleinschalige woon-zorg complexen. Verder moet alles in het werk worden gesteld om leegstaande (monumentale) panden een zinvolle nieuwe bestemming te geven. Zo kan het oude Esdal College in Borger wellicht op een goede wijze geschikt gemaakt worden voor wonen. Daarbij wil GroenLinks kijken naar de mogelijkheid om daar een zgn. knarrenhofje samen met inwoners te realiseren.

Inpassing van wonen en werken in de leefomgeving; klimaatadaptatie

Hoe belangrijk al het voorgaande ook is, de koppeling van wonen en werken met het toekomstige klimaat is cruciaal! Dus stikstofneutraal bouwen en vooral veel ruimte voor groen en natuur. Aanpassing aan de klimaatsverandering. Dus ook hier, ook al is de nood hier minder groot dan elders in Nederland, aandacht voor goede mogelijkheden voor waterberging per dorpskern. En wij willen belangrijk meer aandacht voor groenelementen ter verkoeling. Dit in plaats van verharding en verstening.

Hoofdstuk 4

DUURZAAM SOCIAAL

GroenLinks Borger-Odoorn maakt zich hard voor:

- Iedereen hoort erbij en moet mee kunnen doen
- Voldoende (rijks)middelen voor een duurzaam beleid op sociaal terrein; dit met monitoring en zonodig bijstelling gestelde doelen
- Extra aandacht voor preventie van problemen onder jeugd en ouderen (denk ook aan eenzaamheid)
- Effectieve armoedebestrijding; gelden voor gratis bijles voor kinderen van minima-gezinnen
- Kwalitatief hoogwaardige sportvoorzieningen en “zo maar” plekken in de dorpskernen met toestellen om te bewegen voor jong en oud

Sociaal en inclusief

Het gaat hier om sociaal al zijn facetten: zie het motto van dit verkiezingsprogramma : “samen zijn en doen”. Maar ook: kúnnen doen. Allereerst het “samen zijn”. Daarbij is wat ons

betreft de kern inclusiviteit: geen onderscheid naar geslacht, geaardheid, gezondheid of leeftijd. Ieder-een moet en kan op de eigen wijze kunnen deelnemen aan de samenleving. Wij zouden graag zien dat hieraan bijvoorbeeld via een speciaal programma op de basisscholen aandacht wordt besteed. Maar het gaat ook om kúnnen doen: bij verenigingen zijn, toneelvoorstellingen en musea. En niet door geld-gebrek gehinderd. En niet te vergeten: ook qua inrichting van onze leefomgeving moeten bijvoorbeeld gehandicapten en ouderen vrijuit gebouwen in en uit kunnen gaan stoepen en op en af.

Uitvoering van regelingen op het vlak van het sociaal domein

Sinds een vijftal jaren is de uitvoering van een aantal rijkstaken overgegaan naar de gemeentes. Taken op het vlak van jeugdzorg, WMO, en PGB's. Ook het maatschappelijk werk zoals we dat in het verleden kenden is hiervan onderdeel. Uitvoering van deze taken berust bij de stichting sociale teams.

Bij deze overheveling van taken heeft het rijk te weinig middelen voor de uitvoering daarvan uit het Gemeentefonds ter beschikking gesteld. Daardoor was in feite sprake van een forse bezuinigingsoperatie. Bij veel Nederlandse gemeenten heeft dit tot vaak forse tekorten geleid. In onze gemeente zijn de gevolgen voor de diverse doelgroepen relatief beperkt gebleven. Dit laat onverlet dat GroenLinks zich ook op landelijk niveau zal blijven inzetten voor het verkrijgen van voldoende financiële middelen van het rijk.

Hiernaast hebben we het opbouwwerk van Andes. Dit voor het ondersteunen van inwoners die op de een of andere manier vorm willen geven aan hun eigen woon-en leefsituatie. Voor deze eigen inbreng komt in de zeer nabije toekomst überhaupt meer ruimte na het inwerkingtreden van de Omgevingswet. Wij juichen dit toe.

Jeugdzorg en bestrijding van eenzaamheid

De vraag naar jeugdzorg is de laatste jaren explosief gestegen. De achterliggende problematiek lijkt nog eens verergerd door de corona-pandemie waarmee wij inmiddels sinds enkele jaren wereldwijd te maken hebben. Veel jeugd is als gevolg daarvan door digitaal thuisonderwijs en gebrek aan ontmoetingsmogelijkheden in een isolement komen te verkeren. En dit al juist op een kwetsbare leeftijd. Dit vraagt blijvende aandacht voor jeugdwerk (zoals dat verdienenstelijk door Andes wordt verzorgd), maar ook extra aandacht in het onderwijs voor preventie van problemen. En meer in het bijzonder ook extra aandacht in het basisonderwijs voor een gezonde leefstijl.

Eenzaamheid speelt niet alleen bij veel jeugd maar ook bij ouderen. Wij vragen daarvoor blijvende aandacht. Dit niet alleen als onderdeel van het opbouwwerk, maar ook als burens onderling, vanuit het verenigingsleven en organisaties van dorpsbelangen.

Bestrijding (erfelijke) armoede en laaggeletterdheid

Het project Kans voor de Veenkoloniën met de pijler Kracht van de Veenkoloniën beoogt om vanuit de kracht van de inwoners in de regio de leefsituatie en gezondheid te verbeteren. GroenLinks wil maximale steun voor dit project. Evenzo willen wij een pro-actief beleid op het vlak van armoedebestrijding en laaggeletterdheid. Inzet van rijksmiddelen dient plaats te vinden voor puur het beoogde doel. Verder zouden wij ook in Borger-Odoorn gelden beschikbaar willen stellen voor gratis bijles ten behoeve van kinderen uit minima-gezinnen.

Een experiment met een zorgcoöperatie

We wezen al op het belang van levensloopbestendig bouwen. Wij willen dat ouderen en mensen met een beperking zo lang als zij willen, thuis kunnen wonen en hun ondersteuning krijgen vanuit het eigen dorp. Maar ook willen we, met medewerking van gemeente, betrokken burgers en professionele instanties, in de komende raadsperiode een experiment starten met de opzet van een zorgcoöperatie. Het gaat daarbij om een lokaal netwerk van mensen die zelf hun zorg organiseren. Denk bijvoorbeeld aan de opzet van een boodschappenservice en het organiseren van zorg aan huis.

Kunst en cultuur

Culturele voorzieningen in de breedste zin van het woord moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Wij vragen ruimte aan kunst en creativiteitsontwikkeling en ondersteuning van initiatieven op dit vlak.

Sport

Ook een breed en kwalitatief hoogwaardig aanbod van sportvoorzieningen is van het grootste belang voor jong en oud. Om sociale en gezondheidsredenen en in algemene zin voor het behoud van de leefbaarheid in de dorpen. Toch zullen voorzieningen vaak alleen op voldoende kwalitatief niveau gehouden kunnen worden door ze te laten samenwerken. Verder wil GroenLinks “zo maar” plekken in de diverse dorpskernen waar wat toestellen staan die voor beweging gebruikt kunnen worden: ideale sport- en ontmoetingsplaatsen voor jong en oud!

Onderwijs

Onze dorpskernen liggen veelal ver van elkaar verwijderd. Alleen al hierom willen wij zoveel mogelijk proberen per kern een basisschool open te houden. Dit in het belang van leefbaarheid, aantrekkelijkheid als vestigingsplaats voor nieuwe inwoners en voorkoming van onnodige autoverplaatsingen.

Hoofdstuk 5

DUURZAAM OMGAAN MET DE AARDE

GroenLinks Borger-Odoorn maakt zich hard voor:

- Inzet op variatie in duurzame energie: niet alleen zon en wind maar bijvoorbeeld ook warmte/koude opslag
- Sterke extra inzet op waterstofgas ook voor particulier gebruik
- Waken voor energiearmoede
- Zonnepanelen op alle gemeentelijke gebouwen en bedrijfsbebouwing
- Stimuleren van kleinschalige energiecoöperaties
- Regenwaterafvoer afkoppelen van het riool
- Circulaire productie
- Geen nieuwe grote windmolenparken

Doelstellingen van de energietransitie

Een van die (landelijke) doelstellingen betreft het beoogde aandeel hernieuwbare energie in het totale energieverbruik. Dit was in 2020 11,1% in plaats van de beoogde 14%. Eenzelfde beeld bij de beoogde forse vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Het IPCC-rapport laat het zien: het is nu of nooit, ook voor Borger-Odoorn dus!

En hoe dan wel?

Een deel van de weg, waarlangs we de recent nog eens aangescherpte normen willen gaan bereiken, is op Europees en rijksniveau bepaald. Denk bijvoorbeeld aan reductie van de veestapel, het verbod dat 9 Europese landen per 2030 willen op de verkoop van benzine- en dieselauto's alsmede de Nederlandse inspanningen om tot een verbod van PFAS te komen. Andere maatregelen, zoals de Regionale Energie Strategie, spelen op lokaal of bovenlokaal en regionaal niveau.

De Regionale Energie Strategie 1.0 Drenthe (RES 1.0)

Aan de doelstelling om in 2030 49% CO₂-reductie te bereiken draagt Drenthe via de RES 1.0 een aanzienlijk steentje bij. Hiervoor moet echter nog wel het nodige gebeuren. Dit vraagt forse inspanningen van eigen inwoners, bedrijven en andere maatschappelijke partners als bijvoorbeeld woningstichtingen. Kernbegrip in dit geheel: balans tussen mens en natuur.

Richting eigen inwoners moet voorlichting gegeven worden in alle beschikbare subsidieregelingen voor verduurzaming van de eigen woning. Er mag geen energiearmoede ontstaan.

Voor de duurzame ontwikkeling van energie willen wij naast de huidige windmolens investeren in diversiteit van duurzame oplossingen. Dus windmolens naast zonne-energie, warmte/koude opslag, waterkracht etc.

Hiernaast wil GroenLinks kleinschalige lokale initiatieven steunen die duurzame energie leveren. De opbrengst van deze zgn. energiecoöperaties (door en voor bijvoorbeeld een groep woningen, een buurt, een bedrijventerrein) moet ten goede komen aan de lokale bevolking. Hetzelfde geldt natuurlijk ook bij een eventueel met steun van de lokale overheid gerealiseerde koepel van enkele coöperaties. Verder zijn wij uitdrukkelijk geen voorstander van nieuwe grootschalige windparken in onze regio. Dit geldt niet voor een enkele kleine windmolen bij bijvoorbeeld een bedrijfsgebouw.

Overigens moet voor opwekking van zonne-energie zoveel mogelijk gekeken worden naar ruimte binnen de bebouwde omgeving. Dit te beginnen met de eigen gemeentelijke gebouwen en een (wettelijke) verplichtstelling van plaatsing van zonnepanelen op bedrijfsdaken bij nieuwbouw.

Waterstofgas niet alleen voor bedrijf maar ook voor particulier

Gezien de geringe bebouwings- en dus bevolkingsdichtheid van Drenthe zal het lastig zijn een aantrekkelijke businesscase voor collectieve warmtevoorziening in wijken te maken. Daarom wil GroenLinks inzetten op het goede alternatief in de vorm van waterstofgas. Dit wordt op dit moment met een steeds hoger rendement geproduceerd. En Nederland beschikt over een van de modernste gasnetten in Europa. Het pleidooi van GroenLinks voor een veel centralere rol van waterstofgas in de transitievisie warmte ook voor Borger-Odoorn ligt dus voor de hand. Wellicht kunnen wij op dit vlak samen met de andere gemeentes in BOCE-verband (Emmen en Coevorden) stappen maken.

Duurzaamheid in alles wat we doen

Zeker ook tegen de achtergrond van de toenemende verstedelijking in het westen van ons land kan de aantrekkelijkheid van onze provincie om te wonen, werken en recreëren verder versterkt worden door een goed evenwicht tussen dorpen, platteland, economie en natuur. Duurzame initiatieven kunnen onze gemeente nog aantrekkelijker maken voor innoverende bedrijven én voor toeristen.

Meer aandacht verdient in dit verband ook het circulair produceren: het volledig en kwalitatief hoogwaardig hergebruik van middelen en grondstoffen in de productie. Maar ook duurzaamheid in mobiliteit: aanzienlijk meer laadpunten voor elektrische auto's, vuilnisinzameling met elektrische wagens en elektrisch OV.

Klimaat- en energieneutraal

GroenLinks streeft ernaar dat Borger-Odoorn in 2030 klimaat- en energieneutraal is. De gemeente moet het voortouw nemen met haar eigen gebouwen en voorzieningen. Voor eigen gebruik moet de gemeente 100% groene stroom inkopen. Daarnaast zijn prestatieafspraken met woningcorporaties en projectontwikkelaars nodig om tot een overgang naar duurzame energiebronnen te komen,

Minder regenwater in openbaar riool

Speciale aandacht verdient de door klimaatverandering toenemende noodzaak van een goede regenwaterafvoer. Zo kijken we met zorg naar de steeds toenemende verstening van tuinen (en ook dorpen trouwens). GroenLinks wil meer aandacht voor de mogelijkheid de regenwaterafvoer af te koppelen van het riool. Dit zou gestimuleerd kunnen worden door een verlaging van de rioolrechten.

Samenwerking noodzakelijk

GroenLinks hecht sterk aan lokale samenwerking tussen alle instanties om zo de klimaatverandering die gaande is een halt toe te roepen. Boeren, ondernemers in MKB, gemeente, provincie, rijk, natuurbeschermingsorganisaties en waterschappen zullen samen om de tafel moeten. Het recente IPCC-rapport laat het zien: het is nu of nooit, ook voor ons in Borger-Odoorn!

Hoofdstuk 6

DUURZAAM BESTUREN EN LATEN STUREN

GroenLinks Borger-Odoorn maakt zich hard voor:

- Transparantie en actie, zeker op het vlak van milieu en klimaat
- Zorgen dat onze gemeente bestand is tegen criminele ondermijning; en in het verlengde daarvan inzet op voorkoming van milieucriminaliteit
- Inwoners niet alleen lopende een traject maar liefst van begin af aan betrekken
- De lasten voor het betalen van nieuw beleid niet automatisch bij de inwoners leggen
- Opstelling van een meerjareninvesteringsplan
- Een experiment met een burgerbegroting in aanvulling op de reeds bestaande dorpsbudgetten

Meer dan participatie

Duurzaam werken als gemeente: dat is niet alleen in besturen maar vooral ook in je laten sturen. Door je inwoners namelijk. De nieuwe Omgevingswet die nu naar verwachting uiteindelijk medio 2022 in werking treedt, biedt daarvoor al meer basis. Vaak valt in dit verband het begrip (burger)participatie.

GroenLinks wil meer dan dat. Participatie is immers vaak het betrekken van inwoners bij al langer lopende projecten. Zeker als het grotere projecten zijn. Zeg maar het “springen op een lopende trein”. GroenLinks wil dat bestuur en burgers vaker samen vanaf het allereerste begin grotere projecten bemensen. Dit begint met het faciliteren van initiatieven, die vanuit de inwoners zelf opstarten en deze voldoende ruimte geven. En natuurlijk actie, zeker ten aanzien van milieu en klimaat. Transparantie én actie dus!

Goed gebruik gemeenschapsgeld

Wij streven naar een herkenbaar en begrijpelijk beleid dat breed wordt gedragen. En naar een goed gebruik van gemeenschapsgeld. Met een duidelijke sturing en toetsing achteraf op efficiency en effectiviteit. En helder kunnen verantwoorden wat je doet en waarom. Dus ook zorgen dat de gemeentelijke organisatie bestand is tegen criminele ondermijning. En in het verlengde daarvan: zware inzet op bestrijding van milieucriminaliteit. Maar niet alleen de gemeente zelf, ook bijvoorbeeld onze verenigingen en particulieren (eigenaren van leegstaande opstallen) moeten beducht zijn voor beïnvloeding door criminelen.

Nieuw beleid en financiële ruimte daarvoor

Voor nieuwe investeringen moet eerst gezocht worden naar financiële ruimte door het schrappen van oud beleid, ook wel weergegeven als “oud voor nieuw”. Nieuw beleid mag trouwens zeker niet automatisch leiden tot hogere lasten. En als dan toch bepaalde gemeentelijke lasten verhoogd moeten worden, moet ons inziens als uitgangspunt gelden dat een lastenverhoging niet uitgaat boven het actuele inflatiepercentage.

Wij zijn voor een meerjareninvesteringsplan. Alleen al de investeringen voor binnen- en buitensport alsmede huisvesting onderwijs vragen immers miljoenen.

Dorpsbudgetten

Onze inwoners willen betrokken zijn bij de vormgeving van hun eigen woon- en leefomgeving. Zeker ook tegen de achtergrond van de over enige tijd in werking tredende Omgevingswet. De gemeente ondersteunt idealiter nu reeds initiatieven van inwoners. Ook als zij taken van de gemeente willen overnemen. Natuurlijk houdt de gemeente daarbij de regie- en kwaliteitsbewakende rol. GroenLinks is voor blijvende ter beschikking stelling van dorpsbudgetten en eventueel een proef met een iets verdergaande dorpsbegroting. Kern daarvan is dat inwoners van een bepaalde dorpskern grotendeels zelf mogen bepalen waaraan zij het geld uitgeven dat de gemeente voor hun gebied ter beschikking stelt.

Zorg voor continuïteit en privacy van gegevens; zorg voor onze ambtenaren

Een deel van de gemeentelijke werkzaamheden wordt sinds de coronapandemie niet vanuit de werkplek op het gemeentehuis, maar thuis verricht. Goede ICT-beveiliging op alle werkplekken is daarom van extra belang. GroenLinks vraagt hiervoor, zeker nu de impact van ransomware-aanvallen landelijk steeds groter wordt, extra aandacht.

Evenzeer wil GroenLinks aandacht voor degenen die het in eerste instantie moeten doen: onze ambtenaren. Laat ze in hun waarde en investeer in en vertrouw op hun deskundigheid. En let op werkdruk en inzetbaarheid.

Makkelijke contactmogelijkheden voor onze inwoners met onze gemeente

Wij vinden een goede bereikbaarheid en klantvriendelijke gemeente van groot belang. Dus ook een gemeente die snel actie onderneemt naar aanleiding van vragen. Daarbij vragen wij uitdrukkelijk ook aandacht voor een gemeentelijke website die goede up-to-date informatie biedt. En de mogelijkheid voor diegenen, die minder digitaal-vaardig zijn, om die informatie snel via persoonlijk contact te krijgen.

Wat kan en wil GroenLinks zelf aan dit alles doen?

Geen cliëntèle politiek, niet zomaar zonder meer doen wat één of meerdere inwoners willen. Wel luisteren, streven naar samen doen (samen met je inwoners en waar mogelijk met je collega-partijen) en stimuleren. En vooral uitleggen waaróm we iets vinden of doen. Kortom: transparantie en kwaliteit! Kwaliteit voor alle inwoners Borger-Odoorn.